Tallet 7,7 milliarder kroner kan høres ut som et enormt overskudd som Norsk Tipping fritt kan bruke. Men hva betyr det egentlig når et slikt beløp omtales som selskapets årsresultat? Er det penger som står igjen etter at alle kostnader er betalt, eller er det summen som går videre til idrett, kultur og frivillighet?

Det korte svaret er at «tjente» ofte blir for upresist. For å forstå tallet må vi skille mellom spillernes innsatser, utbetalinger av premier, selskapets kostnader og overskuddet som fordeles til samfunnsnyttige formål. Vi må også vite hvilket regnskapsår tallet gjelder, og hvordan det er formulert i selskapets årsrapport og generalforsamlingsprotokoll.

Denne forskjellen er viktig. Norsk Tipping er ikke et ordinært, børsnotert spillselskap som først og fremst skal maksimere utbytte til private eiere. Selskapet er statlig eid, har en særskilt rolle i den norske pengespillpolitikken og inngår i det som kalles enerettsmodellen.

Hva betyr «årsresultat 7,7 milliarder»?

Når uttrykket **årsresultat 7,7 milliarder** brukes om Norsk Tipping, bør leseren først spørre: Hvilken størrelse viser tallet til? I omtale av pengespill kan store beløp gjelde ulike deler av pengestrømmen, og de er ikke det samme:

- **Spillinntekter eller brutto spillinntekter:** Beløp som kommer inn gjennom spill, før premier og andre kostnader er trukket fra.
- **Premieutbetalinger:** Pengene som betales tilbake til spillerne som gevinster.
- **Netto spillinntekter:** Spillinntekter etter at premier er trukket fra, men før alle driftskostnader og andre poster nødvendigvis er trukket fra.
- **Årsresultat:** Regnskapsmessig resultat etter inntekter og kostnader. Den presise betydningen må leses i årsregnskapet.
- **Overskudd til fordeling:** Beløpet som etter reglene kan gå videre til mottakere som idrett, kultur og frivillighet.

Dermed er ikke 7,7 milliarder automatisk det samme som «penger selskapet satt igjen med». Det kan heller ikke uten videre omtales som et ordinært bedriftsoverskudd eller et beløp som går rett inn i statskassa. For å bruke tallet korrekt må det knyttes til den konkrete linjen i årsrapporten eller vedtaket som fastsetter hva som skal fordeles.

En god journalistisk formulering bør derfor oppgi både regnskapsår og begrep. Dersom 7,7 milliarder viser til overskuddet som skal fordeles, bør det stå nettopp det – ikke bare at Norsk Tipping «tjente» 7,7 milliarder. Dersom beløpet viser til en annen regnskapsstørrelse, må den forklares tilsvarende.

Fra spillernes innsatser til overskudd for fordeling

Pengestrømmen i et pengespill begynner med spillernes innsatser. En del av beløpet går tilbake som premier. Selskapet har også kostnader knyttet til blant annet teknologi, drift, distribusjon, markedsføring, kontroll og ansvarlig spill. Først når slike forhold er tatt med, kan man forstå hva som faktisk blir igjen til fordeling.

Det er derfor nyttig å tenke på **overskudd fordeling** som siste ledd i en kjede – ikke som synonym for alt som er spilt for. Et høyt beløp kan være uttrykk for stor omsetning, men omsetning alene forteller ikke hvor

mye som tilfaller samfunnsformålene. Den avgjørende dokumentasjonen er regnskapet og beslutningen om fordeling.

Begrep Hva det sier Hva det ikke nødvendigvis sier Spillinnsatser Hvor mye spillerne har satset Hvor mye Norsk Tipping har i overskudd Premier Hvor mye som er utbetalt til vinnere Hvor mye som går til idrett og frivillighet Årsresultat Regnskapsresultatet for et bestemt år At hele beløpet er fritt disponibelt Overskudd til fordeling Beløpet som fordeles etter gjeldende regler At hver mottaker får like mye eller direkte støtte

Fordelingsreglene er politisk fastsatt. Overskuddet kan komme ulike samfunnsformål til gode gjennom etablerte ordninger, men den konkrete fordelingen avhenger av reglene som gjelder for det aktuelle året. Vil du vite hvor pengene går, bør du derfor ikke stoppe ved selskapets resultat. Se også etter vedtak og dokumentasjon som beskriver selve fordelingen.

Enerettsmodellen: hvorfor har Norge én statlig aktør?

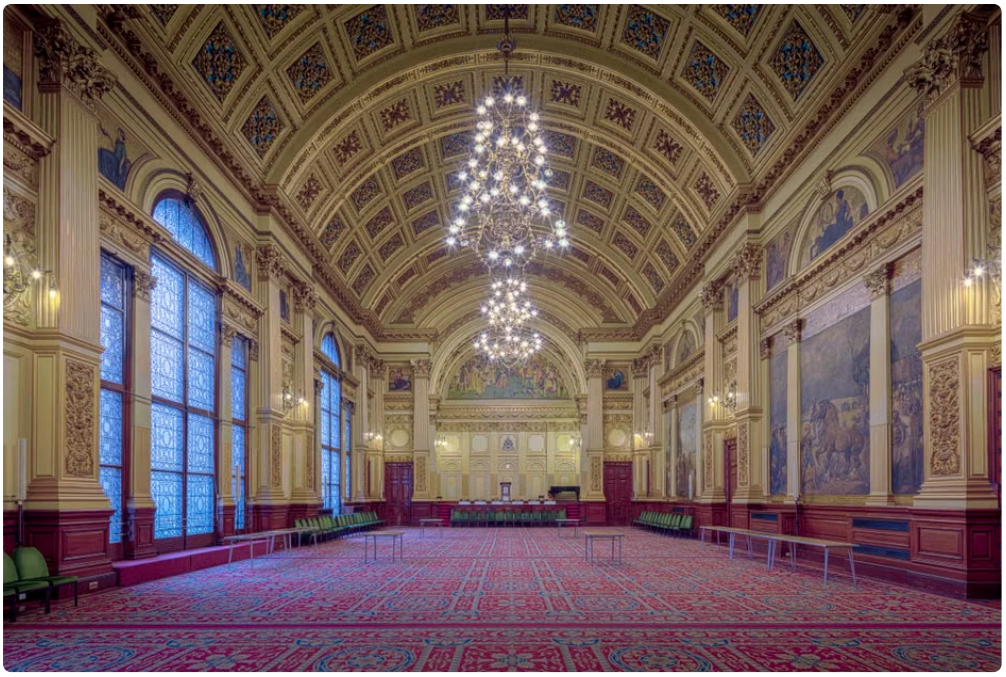
Norge har valgt en pengespillpolitikk der Norsk Tipping har en sentral rolle som statlig spillselskap. Denne modellen omtales gjerne som enerettsmodellen. Tanken er at pengespill skal reguleres strengt, at overskudd skal komme samfunnsnyttige formål til gode, og at hensynet til ansvarlig spill skal veie tyngre enn friest mulig konkurranse.

Modellen er samtidig gjenstand for politisk debatt. Tilhengere peker på muligheten for offentlig kontroll, begrensninger og inntekter til samfunnsformål. Kritikere kan stille spørsmål ved hvor effektiv kontrollen er, om modellen begrenser konkurranse, og hvordan den påvirker spillere som benytter tilbud utenfor det regulerte systemet. Uansett ståsted er det viktig å skille mellom argumentene for modellen og hva regnskapstallene faktisk viser.

Et stort overskudd er ikke i seg selv bevis for at modellen fungerer godt eller dårlig. Det må også vurderes opp mot mål om ansvarlighet, forebygging av spilleproblemer, kontroll med markedet og hvordan midlene fordeles. Tallet 7,7 milliarder kan fortelle noe om økonomien, men ikke alene om de samfunnsmessige resultatene.

Staten som eier – og hvem som oppnevner styret

Norsk Tipping er statlig eid. Det betyr at eierskapet utøves på vegne av fellesskapet, ikke av private aksjonærer som kan kreve utbytte til seg selv. Staten opptrer gjennom eierstyring og de formelle organene som følger av selskapets rammer. Generalforsamlingen er sentral i dette systemet: Den behandler saker som hører inn under eierens myndighet, og protokollen dokumenterer hva som ble vedtatt.

Styret har ansvar for selskapets overordnede forvaltning og kontroll. Styremedlemmer skal ivareta selskapets interesser innenfor lovverk, vedtekter og politiske føringer. At staten eier selskapet, gjør det særlig viktig åpenhet om hvem som oppnevnes, hvilke kvalifikasjoner de har, og hvilke økonomiske vilkår som følger med vervene.

En **generalforsamlingsprotokoll** er derfor mer enn et administrativt dokument. Den kan vise hvem som møtte, hvilke saker som ble behandlet, og hvilke vedtak som ble fattet. For den som undersøker styresammensetning eller honorarer, er protokollen en viktig primærkilde. Den bør leses sammen med årsrapport, vedtekter og eventuelle offentlige opplysninger om oppnevning.

Styrehonorar: et konkret eksempel

Som priseksempel kan vi bruke **338 970 kroner**, oppgitt som honorar for styrelederen i Norsk Tipping i 2026. Beløpet gjør det lettere å forstå størrelsesordenen på et styreverv, men det må tolkes riktig: Et honorar er betaling for et verv og ansvar – det er ikke det samme som lønn for en fulltidsstilling, og heller ikke et mål på hvor mye selskapet tjener.

For å vurdere honoraret må man undersøke hva som inngår. Er beløpet årsvederlag for et helt år? Gjelder det en bestemt periode eller et bestemt møteår? Finnes det egne satser for øvrige styremedlemmer og utvalgsarbeid? Er beløpet brutto, før skatt? Slike detaljer bør sjekkes i den offisielle dokumentasjonen før beløpet sammenlignes med andre virksomheter.

Det er likevel legitimt å spørre om nivået står i rimelig forhold til ansvaret. Styret har ansvar for styring og kontroll i et selskap med betydelig økonomisk aktivitet og stor offentlig interesse. Samtidig er det staten som eier, og dermed er det fellesskapet som bør kunne etterprøve hvordan honorarene fastsettes.

Politikeres overgang til styreverv

Et styreverv kan være relevant for personer med erfaring fra politikk, forvaltning, økonomi eller organisasjonsliv. Men når tidligere politikere går inn i styret for et statlig eid selskap, oppstår naturlige spørsmål om rolleforståelse, habilitet og tillit. Hvem besluttet oppnevningen? Hvilken kompetanse ble lagt vekt på? Har personen nylig behandlet saker som berører selskapet? Finnes det økonomiske eller andre interesser som bør opplyses?

At noen har politisk bakgrunn, er ikke i seg selv bevis på en interessekonflikt. Samtidig bør slike overganger være etterprøvbare. Leserne har grunn til å få vite om forbindelser og roller som kan være relevante for vervet, uten at man trekker konklusjoner som dokumentasjonen ikke støtter.

En representantbiografi på Stortinget.no kan være et nyttig startpunkt når man undersøker en tidligere eller nåværende stortingsrepresentants politiske verv og tidslinje. Biografien gir ikke nødvendigvis et fullstendig bilde av alle økonomiske interesser eller senere oppdrag. Den må derfor suppleres med andre offentlige registre og selskapets egne dokumenter.

Slik kan du undersøke en mulig overgang

1. Finn datoen for når politikeren sluttet i eller trådte ut av det politiske vervet.
2. Undersøk når styrevervet ble foreslått, oppnevnt og tiltrådt.
3. Les generalforsamlingsprotokollen for å se hva eieren faktisk vedtok.
4. Se etter offentlig tilgjengelige opplysninger om økonomiske interesser og andre styreverv.
5. Kontroller om personen deltok i politiske saker som kan være relevante, og om habilitet ble vurdert.

En tidslinje kan avklare om vervene overlappet, men den avgjør ikke alene om noen har opptrådt feil. For det må man undersøke konkrete saker, gjeldende regler og eventuelle habilitetsvurderinger.

Dokumentene du bør sjekke

To nyttige verktøy for lesere og journalister er **PDF-protokoll fra Norsk Tippings generalforsamling på regjeringen.no** og **representantbiografien på Stortinget.no**. Den første kan dokumentere eierbeslutninger, blant annet saker knyttet til styret og generalforsamlingen. Den andre sylvia brystad kan hjelpe deg med å kontrollere en stortingsrepresentants politiske bakgrunn og verv.

- **PDF-protokoll fra Norsk Tippings generalforsamling (regjeringen.no):** Søk etter protokollen for riktig år. Kontroller dato, saksliste, vedtak og eventuelle opplysninger om styrevalg eller honorar.
- **Stortinget.no representantbiografi:** Bruk biografien til å kontrollere verv, perioder og politisk tidslinje. Les den som én kilde, ikke som en fullstendig oversikt over personens økonomi.
- **Årsrapport og årsregnskap:** Finn den nøyaktige linjen som forklarer hva 7,7 milliarder viser til. Se etter definisjoner og sammenlignbare tall fra tidligere år.

- **Fordelingsdokumentasjon:** Undersøk hvordan overskuddet fordeles, og hvilke regler eller vedtak som gjelder for året.

Vær oppmerksom på at en generalforsamlingsprotokoll ikke nødvendigvis inneholder alle detaljer om honorarer eller personlige interesser. Protokollen viser først og fremst hva som ble behandlet og vedtatt. Andre kilder kan være nødvendige for å få hele bildet.

Hva bør leseren sitte igjen med?

Hvis Norsk Tipping omtales med et årsresultat på 7,7 milliarder kroner, er det første spørsmålet ikke bare «hvor mye tjente de?», men «hva måler tallet?». Skillet mellom innsatser, premier, årsresultat og overskudd til fordeling er avgjørende. Først når tallet er knyttet til riktig regnskapspost og riktig år, kan det brukes til å si noe presist.

Deretter bør man følge pengene videre: Hvor mye er satt av til fordeling, hvilke formål mottar midler, og hvilke regler bestemmer fordelingen? Og når styret diskuteres, bør man skille mellom selskapets økonomiske resultater og styrehonoraret. Eksempelet på 338 970 kroner for styrelederen i 2026 sier noe om godtgjøringen for vervet – ikke om størrelsen på overskuddet.

Til slutt handler spørsmålet også om demokratisk kontroll. I en enerettsmodell med statlig eierskap er åpenhet om oppnevninger, styreansvar og økonomiske interesser særlig viktig. Generalforsamlingsprotokollen på regjeringen.no og representantbiografien på Stortinget.no gir leseren et godt utgangspunkt for å kontrollere opplysninger selv. Men den sikreste konklusjonen kommer først når dokumentene leses sammen – og når store tall får en tydelig, korrekt forklaring.